

آشنایی با انواع مواد مخدر

عقرباره روز جهانی مبارزه با مواد مخدر

مواد مخدر به آن دسته از ترکیبات شیمیایی گفته می‌شود که مصرف آنها باعث دگرگونی در سطح هوشیاری و عملکرد مغز شود.

مواد مخدر، انواع مواد مخدر، مواد مخدر صنعتی ماده مخدر چیست ؟

ماده مخدر، نامی عمومی برای انواع مختلفی از داروها و ترکیبات طبیعی، شیمیایی است که اغلب به دلیل احتمال ایجاد وابستگی به مصرف جزء مواد اعتیادآور طبقه‌بندی شده و معمولاً خرید و فروش آنها ممنوع است. انواع مختلفی از مواد مخدر و اعتیاد آور وجود دارند و به همین دل

یل، فرد معتاد در طول زمان، برای ارضا و احیای حس نشئگی، معمولاً از ماده مخدر به مخدری قوی‌تر نیاز پیدا می‌کند.

اعتیاد چیست ؟

اعتیاد نوعی بیماری مغزی مزمن، پیشرونده و عود کننده است که باعث می‌شود با وجود پی آمدهای ناگوار مصرف مواد، فرد معتاد باز هم برای به دست آوردن یا مصرف مواد مخدر خود را به هر دری بزند. اعتیاد از آن جهت بیماری محسوب می‌شود که مصرف مواد مخدر، ساختار مغز و نحوه فعالیت آن را تغییر می‌دهد.

تغییراتی که بر اثر مصرف مواد مخدر در مغز انسان به وجود می‌آید ممکن است پایدار و بلند مدت باشد و به ایجاد رفتارهایی زیانبار منجر شود. اعتیاد کاملاً شبیه به سایر بیماری‌های مزمن همچون بیماری قلبی و یا دیابت است. چراکه در هر دوی این بیماری‌ها فعالیت عادی و سالم یکی از اندام‌های بدن مختل شده و پی آمدهای زیانباری به همراه می‌آورد. باید توجه داشت که این بیماری‌ها قابل پیشگیری و قابل درمان هستند، ولی چنانچه اقدامی در مورد آنها صورت نگیرد تا پایان عمر ادامه پیدا خواهند کرد.

مواد مخدر را به چهار گروه اصلی تقسیم می‌کنند:

۱- Depressant

مواد مخدری که واکنش‌های مغز را آهسته می‌کند.

اثرات: کم شدن سرعت تنفس و ضربان قلب - کم شدن فشار خون - خواب آور، هروئین، تریاک، مورفین

۲- محرک Stimulant

مواد مخدری که به سیستم عصبی بدن سرعت می‌بخشد.

اثرات: بیشتر شدن سرعت تنفس و ضربان قلب، بیشتر شدن فشار خون، جلوگیری از خواب. کوکائین- نیکوتین

۳- توهمزا Hallucinogen

مواد مخدری که باعث حالت‌هایی مثل هذیان می‌شود.

اثرات: از دست دادن حافظه؛ لرزش؛ حالت استفراغ و عوض شدن اخلاق. (PCP- LSD)

۴- استنشاقی Inhalant

مواد مخدری که از طریق استنشاق استفاده می‌شود.

اثرات: آهسته شدن فرآیند مغز، بیشتر شدن ضربان قلب و سردرد. ماری‌جوانا

انواع مواد مخدر:

▪ حشیش (CANNABIS)

یکی از انواع مواد مخدر است که به‌صورت تکه‌های جامد، از رزین گیاه شاهدانه تهیه می‌شود، قهوه‌ای و یا مشکی است.

خطرات کوتاه مدت مصرف حشیش: احساس سردرگمی، اضطراب، هراس، بدگمانی، توانایی یادگیری کاهش می‌یابد، هماهنگی حرکات مختل می‌شود.

خطرات دراز مدت مصرف حشیش: پارانوئید، اسکیزوفرنی، جنون، روانپریشی، افسردگی و اضطراب، استعمال آن همراه با سیگار سبب آسیب جدی به ریه‌ها می‌گردد.

▪ ماری‌جوانا (MARIJUANA)

ماری‌جوانا یکی دیگر از انواع مواد مخدر است که از گل گیاه شاهدانه (ماده) بدست می‌آید.

خطرات مصرف ماری‌جوانا: پارانوئید، سرگیجه، خشکی محتمله چشم، افزایش فشار خون.

▪ هروئین (HEROIN)

هروئین از خشخاش بدست می‌آید، شکل تغییر یافته مرفین است.

خطرات مصرف ماده مخدر هروئین: این ماده مخدر بسیار اعتیاد آور است، استعمال بیش از حد، تنفس را متوقف کرده و سبب مرگ می‌شود. چون با موادی همچون گچ، آرد، تالک و غیره ترکیب می‌گردد استعمال تزریقی آن سبب ایجاد حساسیت در بدن و خارش شدید می‌شود. صدمه به قلب و عروق خونی، عفونت، هموروئید و سوء تغذیه، آسیب به کبد و کلیه.

▪ مرفین (MORPHINE)

مرفین ماده مخدری است که از تریاک گرفته می‌شود و به دو صورت مایع و پودر مصرف می‌گردد، مصرف این مواد در بین جوانان زیاد است و ماده‌ای خواب آور و اثرات تریاک را دارد.

▪ کوکائین (COCAIN)

یکی دیگر از مواد مخدر که می‌توان نام برد کوکائین است. کوکائین گرد سفید رنگی که از برگهای خشک شده گیاه کوکا به دست می‌آید.

خطرات مصرف ماده مخدر کوکائین: استنشاق آن از راه بینی سبب آسیب به پره میانی بینی شده و در آن ایجاد حفره می‌کند. کوکائین آنقدر خطرناک است که با اولین مصرف می‌تواند سبب سکته قلبی شود. مشکلات تنفسی، آسیب به ریه، تشنج و مرگ ناگهانی.

در دراز مدت نیز سبب پارانوئید، توهم، خشونت و کاهش وزن می‌گردد. به مغز و قلب نیز آسیب جدی می‌رساند.

▪ ال اس دی (LSD)

مخفف LYSERGIC-ACID-DIETHYLAMIDE است. خطرات مصرف ماده مخدر (LSD): افسردگی، روان پریشی، جنون، تشنج، مرگ، خودکشی از عواقب مصرف آن بشمار می‌رود.

▪ اکستازی (ECSTASY)

خطرات مصرف ماده مخدر اکستازی: گرم‌زدگی، افزایش شدید گرمای بدن که بسیار خطرناک است، فرد برای رفع تشنگی ممکن است آب فراوان بنوشد که این خود سبب رقیق شدن بیش از حد

خون و از میان رفتن تعادل سدیم خون شده و سبب تورم اعضاء بدن همچون مغز و در نهایت مرگ فرد می‌شود، پس از یکی دو روز بعد فرد احساس افسردگی و خستگی می‌کند، سبب آسیب به کبد، کلیه و مغز می‌شود، توهم گوپی، استفراغ، تشنج.

▪ کتامین (KETAMIN)

کتامین یکی دیگر از مواد مخدر است که در کوتاه مدت سبب مشکلات بینایی، عدم تعادل و هماهنگی، توهمات وحشتناک و در دراز مدت سبب احساس گم گشتگی و جدایی از واقعیت می‌گردد.

▪ متادون (METHADONE)

خطرات مصرف متادون: سبب کما و مرگ می‌گردد.

▪ آمفتامین (AMPHETAMINES)

خطرات مصرف آمفتامین: در کوتاه مدت سبب احساس اضطراب، افسردگی و خستگی می‌شود، افزایش ضربان قلب و تنفس، اختلال در دید، خشکی دهان، سرگیجه و خشونت، مرگ ناگهانی و سکته قلبی شده و در دراز مدت سبب توهم، وحشتزدگی، کاهش وزن، آسیب به مغز و حافظه، تشنج و مرگ می‌شود.

▪ قارچ (MAGIC MUSHROOMS)

خطرات: درد شکم، اسهال، تهوع و مرگ در پی مصرف قارچ‌های سمی.

▪ جی ایچ بی (GHB)

مخفف GAMMA HYDROXYBUTYRATE است.

خطرات: تهوع، خواب آلودگی، احساس گم گشتگی، تشنج و مشکلات تنفسی.

▪ حلالها (INHALANTS)

خطرات: کوتاه مدت سبب تهوع، سرفه شدید، لکه اطراف دهان، خفگی و در دراز مدت سبب سر درد، خونریزی بینی، کاهش حس بویایی، کاهش اکسیژن به مغز و آسیب به مغز، آسیب به کلیه‌ها، کبد و سیستم عصبی و شش‌ها می‌شود.

▪ استروئیدها (STEROIDS)

علائم اعتیاد به مواد مخدر سنتی و صنعتی چه تفاوتی دارند؟

-مواد مخدر سنتی دارای علائم «خماری» یا محرومیت از مواد هستند درحالی که مواد محرک صنعتی معمولاً مدت های طولانی و حتی تا یک ماه پس از آخرین مصرف، علائم محرومیت از مواد یا «خماری» بروز می کند.

-مواد مخدر سنتی مثل تریاک، هروئین و سایر فرآورده های طبیعی، معمولاً دارای آثار و عوارض جسمانی زودرس و مشخصی هستند. به طور مثال فرد مصرف کننده به سرعت تکیده و لاغر می شود. لب های سیاه و رنگ پوست تیره، خمیدگی قامت و چهره پژمرده، از دیگر علائم بارز و ظاهری معتادین به مواد مخدر است.

-مصرف کنندگان «شیشه»، به جز تغییر در اندازه و ابعاد مردمک چشم، زخم های احتمالی در گوشه های کناری زبان و مقدار کمی لاغری نشانه های جسمی مشخصی ندارند. پرحرفی، پرفعالیتی و پس از آن یاس و افسردگی، جزئی از تغییرات رفتاری مصرف کنندگان است. بروز توهم و اختلالات شناختی و در نتیجه احتمال انجام رفتارهای پرخطر، از عوارض قطعی مصرف شیشه است که در درازمدت نمایان می شود.

- مصرف مواد مخدر سنتی نیاز به محل و وسایل خاصی دارد، در حالی که مواد صنعتی «شیشه» را می توان در هر محلی و با یک وسیله ساده و قابل حمل و مخفی کردن در جیب مصرف کرد.

-مواد مخدر سنتی دارای بوی مخصوص و قابل تشخیص هستند، در حالی که مواد محرک صنعتی غالباً دارای بو نبوده و اطرافیان قادر به تشخیص نیستند.

-از همه بدتر و مهم تر اینکه مواد مخدر سنتی دارای علائم «خماری» یا محرومیت از مواد هستند؛ به این معنی که معتاد پس از گذشت ۴ تا ۱۲ ساعت از آخرین مصرف دچار علائم ناخوشایندی مثل آب ریزش از چشم و بینی، بی قراری، دردهای عضلانی، مشکلات گوارشی به صورت دل پیچه و اسهال و در نهایت تشنج خواهد شد اما ... «به این نکته توجه کنید» اما در مورد مصرف شیشه معمولاً مدت های طولانی و حتی تا یک ماه پس از آخرین مصرف، علائم محرومیت از مواد یا «خماری» بروز می کند.

به همین دلیل خانواده ها و اطرافیان به ندرت می توانند اعتیاد عزیزانشان به «شیشه» را تشخیص دهند و در صورت شک کردن به دلیل عدم آگاهی از نحوه خماری در شیشه، تصور می کنند که فرد مورد نظر معتاد نیست چراکه دچار علائم خماری نشده است.

خطرات: افزایش فشار خون، کلسترول بالا، بیماری کلیه و کبد، صدمه به قلب، دیابت، یرقان، افسردگی، رفتارهای خشونت آمیز. در مردان: رشد سینه، تحلیل بیضه، کاهش اسپرم، ناباروری، آکنه، سکنه.

▪ سرکوبگرها و مسکنها (TRANQUILIZERS= DEPRESSANT)

خطرات: اعتیاد آور، کاهش انرژی، کاهش حافظه، افسردگی، بی خوابی و حملات هراسی.

▪ پی سی پی (PCP)

اثرات: عدم تمرکز، اضطراب، افسردگی.

▪ اکسی کنتین (OXYCONTIN)

خطرات: مانند مسکنها.

▪ تریاک (OPIUM)

از انواع دیگر مواد مخدر میتوان به تریاک اشاره کرد، تریاک خصوصیاتش شبیه هروئین دارد. تریاک از گیاهی به نام کونکار یا خشخاش گرفته می شود. با مصرف تریاک ابتدا نوعی خوشحالی زودگذر به شخص دست می دهد. پس از آن مرحله منفی آغاز می شود که فرد را به مصرف مجدد تریاک وا می دارد. حرکات ارادی معتاد پس از مرحله اول کند می شود و شخص نسبت به امور بی تفاوت می شود. مصرف تریاک می تواند باعث مسمومیت حاد و مزمن شود.

سرعت مسمومیت مواد مخدر

- خوردن: بین ۲۰ تا ۳۰ دقیقه

-تزریق کردن در رگ: بین ۱۵ تا ۳۰ ثانیه

-تزریق کردن در ماهیچه: بین ۳ تا ۵ دقیقه

-استنشاق: بین ۵ تا ۸ ثانیه

آثار و عوارض اعتیاد به مواد مخدر

● عوارض جسمانی مصرف مواد مخدر

آلودگی و آسیب پذیر نمودن دندان ها، ملتهب ساختن مخاط دهان، نقصان ترشحات غدد بزاقی، ضعف قوای جسمانی و کاهش شدید وزن بدن، عقیم نمودن مردان و نازایی زنان، تخفیف تمایلات جنسی، اخلاص در کار دستگاه عصبی در صورت تداوم مصرف، تنبلی کبد، ابتلا به یرقان و اثرات ناگوار بر دستگاه گوارش، ورم کلیه ها و اشکال در دفع ادرار توام با درد، التهاب مزمن تارهای صوتی، احتمال ابتلا به بیماری های برونشیت مزمن، آسم، سل و تپش قلب، تنگی نفس و دوران سر، خشکی پوست، شکنندگی ناخن ها، خطر ابتلا به انواع سرطان و سکت قلبی و ناشناخته ماندن بیماری های خطرناک به دلیل کاهش احساس درد.

● آثار مواد مخدر بر مغز

مهم ترین محل تاثیر مواد مخدر بر مغز است. در مغز گیرنده‌هایی وجود دارد که این مواد بر آن‌ها اثر می‌کنند. این گیرنده‌ها به ۳ گروه تقسیم می‌شوند:

۱- اثر بر گروه اول، سبب تنظیم و کاهش احساس درد، کاهش فعالیت مرکز تنفس، بیبوست و اعتیاد می‌شود.

۲- اثر بر گیرنده‌های دوم سبب کاهش احساس درد و افزایش حجم ادرار می‌شود.

۳- اثر مواد مخدر بر گیرنده‌های گروه سوم سبب کاهش احساس درد می‌شود.

مواد مخدر پس از مصرف وارد سیستم ارتباطی مغز شده و فرایند عادی ارسال، دریافت و پردازش اطلاعات از سوی سلول های عصبی را مختل می کنند. ساختار شیمیائی برخی از مواد مخدر از جمله ماری جوانا و هروئین شبیه نورون های فرستنده طبیعی مغز است و در نتیجه نورون ها را تحریک می کند. شباهت ساختار شیمیائی این گونه مواد مخدر به نورون های فرستنده طبیعی سبب می شود تا سلول های گیرنده مغز فریب خورده و اجازه دهند تا مواد مخدر وارد سلول های عصبی شده و آنها را تحریک کنند.

گرچه ساختار شیمیائی این گونه مواد مخدر شبیه ساختار مواد شیمیائی مغز است اما سلول های عصبی مغز را به طور طبیعی تحریک و فعال نمی کنند و سبب می شوند تا پیام های غیر عادی در شبکه عصبی مغز جریان پیدا کنند. برخی دیگر از مواد مخدر همچون آمفتامین و کوکائین باعث می شوند تا سلول های عصبی مغز به مقدار بسیار زیادی نورون های فرستنده طبیعی ایجاد کند یا از گردش عادی این مواد شیمیائی در مغز جلوگیری می کنند.

ایجاد چنین اختلالی سبب می شود تا یک پیام بسیار قوی در مغز ایجاد شده و کانال های ارتباطی مغز مختل شود. تفاوت میان طنین پیام طبیعی و پیامی که بر اثر مصرف این گونه مواد مخدر در مغز ایجاد می شوند شبیه تفاوت میان سخنانی است که کسی در گوش شما زمزمه کند و صدائی که با فریاد کشیدن در برابر میکروفون ایجاد می شود.

● عوارض روانی مصرف مواد مخدر

بر هم خوردن تعادل روانی، عدم توجه به اصول و مقررات جامعه، ضعف اراده، از بین رفتن احساس مسئولیت، ایجاد احساسات خصومت زا، بیقراری، عصیانگری، اضطراب دائم و احساس بی کفایتی و تنهایی، اختلال در خواب، بروز انواع بیماری ها و اختلالات روانی.

● عوارض خانوادگی مصرف مواد مخدر

نابسامانی خانوادگی، محدود شدن روابط خانوادگی، عدم تربیت صحیح فرزندان، خشونت در خانواده، افت سطح فرهنگ اجتماعی و اقتصادی خانواده، گسترش طلاق و کاهش آمار ازدواج.

● عوارض اجتماعی مصرف مواد مخدر

مصرف کننده صرف شدن، عدم احساس مسوولیت نسبت به خانواده و جامعه، سطحی و تصنعی شدن روابط اجتماعی و دوری از پیوندهای مستحکم عاطفی، گسترش جرم و جنایت، نشر بیماری های واگیر و خطرناک مثل ایدز و هپاتیت، محروم شدن نسل آینده از تربیت صحیح و ایجاد مشاغل کاذب.

امور فرهنگی آموزشکده خاتم النبیه زرد

منابع :

fa.wikipedia.org
addiction.khuisf.ac.ir
khabaronline.ir